

BRASSÓ, Színház-utca 95. sz.  
hova a lap szellemi részét illető minden  
közlemény intézendő.  
Kéziratok vissza nem adtnak.

KIADÓHIVATAL:  
ALEXI KÖNYVNYOMDÁJA, BRASSÓBAN  
színház-utca 95. sz. alatt,  
hova az előfizetési pénzek s hirdetések  
bérmentesen küldendők.

# BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI ÁR:  
helyben házhoz hordva, vagy vidékre  
postán küldve:  
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr.  
Negyedévre 1 frt. 80 kr.  
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:  
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. 1-10 sor  
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés helyeg  
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-  
seknek kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.  
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Duke M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

23. szám.

BRASSÓ, Kedd, február 24-én.

I-ső évfolyam 1885.

Brassó, 1885. február 23.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület szükségességét kimondotta immár Brassó város magyar polgársága is. A f. hó 22-én tartott népgyűlés tinnepélyesen kimondotta, hogy magáévá teszi az eszmét s hozzájárul ahhoz.

A népgyűlés célja nem lehetett a még meg sem született gyermek megkeresztelése, sem a gyarapodás módozatainak tárgyalása; az egyedüli cél volt az eszméhez hozzájárulni.

Ezt megtette a magyar polgárság; de megtette azt is, hogy választott képviselőket, a kik a Kolozsvárott tartandó alakuló gyűlésen Brassó város és megye magyarságát képviseljük, elmondják ott nézetüket és érvényre juttassák azokat.

A közbizalom dr. Weisz Ignác, Papp Ferencz és Gödri János derék polgártársainkban összpontosult; ők hivatják arra, hogy viszonyainkkal és helyzetünkkel megismertessék a központi bizottságot és nagygyűlést, hogy az egyesület ránk nézve is üdvös behatású legyen.

A mi viszonyaink nem azonosak sem Kolozsvár, sem Besztercze, sem Szolnok-Doboka, sem más erdélyi megyék viszonyaival. Ezek nagyon sajátosak. Ezeket alaposan kell ismerni, ha az itt uralkó betegségnek diagnózist akarjuk megállapítani.

S e tekintetben teljesen megnyugtató minket a népgyűlés választása, mert különösen a választottak azok, a kik viszonyainkat alaposan ismerik. — E három férfiú el fog menni Kolozsvárra, meg fogja ott mondani, hogy mi akarunk közművelődési egyesületet, szívesen járulunk hozzá és áldozunk erőinkhez képest.

Meg fogják mondani, hogy Brassó megyének nincs magyar pénztétele, a mely a magyar gazda és iparos hitelszükségletein segíthetne; mert az az egy brassai népbank, az sokkal fiatalabb s szerényebb alapokon nyugszik, semhogy alig egy éves fenállás után képes lenne e célnak megfelelni.

Meg fogják mondani, hogy magyar iparosaink és kereskedőink nagybárra szász pénztételeknél vannak lekötve, s hogy e szerint ha kenyértörésre kerülne a sor, ők képtelenek volnának velünk tartani — nem engedné anyagi helyzetük. Ez egyik igen nagy nehézség nálunk, a mi nagyban akadályozza politikai és szociális tömörüléstinket.

Pénztétele, olesó pénz kell nekünk, hogy a magyar iparos, gazda és kereskedő ne legyen kénytelen a szász bankhoz fordulni. S ezt el lehetne érni a népbank nagyobbitása, terjesztése által.

Meg fogják ott mondani, hogy a tízezer magyar lakossal bíró Brassó városának nincs egyetlen magyar kisedővő intézete, míg az idegen nemzetiségeknek akár három is van, s hogy e szerint a magyar szülő kénytelen gyermekét odaküldeni.

Meg fogják mondani, hogy mi teljesen elszigetelve, magunkra hagyatva állunk, minden külső támogatás nélkül, s hogy az egész megye magyarságának nincs egy közös pártja, mely politikai és szociális ügyeinket intézze, vezesse. Itt minden ember külön pártot képez, nincs összhangzat.

Meg fogják mondani, hogy nálunk az uralkodó a szász, a ki tulnyomó többségben van a megyei bizottmányban s városi képviselőtestületben; hogy a városi tanácsnak nincs egyetlen magyar tagja, hogy iparra és kereskedelemre alig fordítatik valami gond, mert az ipar- és kereskedelmi kamara nemcsak hogy hivatásának magaslatán nem áll, hanem azt meg sem közelíti.

S meg fogják mondani, hogy e megye tíz magyar falujának is igen sok baja van; hogy ott évek óta kivételes és ideiglenes állapotok vannak, melyek egyaránt sujtják Brassó város, mint ezek anyagi érdekeit.

Mindezeket tisztá valóságukban kell ott lefesteni, hogy az illetők viszonyainknak híú képét nyerjük és az egyesület alakulásánál ezekre is legyenek tekintettel, mert csakis ez esetben járulhatunk mi is ezen egyesület alakításához.

Ha az illetők az ügynek meghozzák azt az áldozatot, hogy nem kimélve időt, fáradságot és költségeket, képviseltetésünkre vállalkoznak, bizonyára védeni is fogják érdekeinket.

Ezt elvárja tőlük Brassó megye magyarsága, midőn bizalmával megtiszteli, s ezt jogosan is várhatja, — a mint ők bizonyára fényesen is fognak eljárni küldetésökben.

Örömmel konstatáljuk, hogy a megjelent brassóvárosi és megyei magyar polgárság ez alkalommal is fényes tanubizonyosságát adta annak, hogy közügyeink iránt nem közönyös.

—y.—

A főpapság és a főrendiház. A »Nemzet« a következőket írja; A lapokban egy idő óta különféle hírekkel találkozhatni a fővárosban levő katolikus püspökök tanácskozmányairól és a főrendiházi reformmal szemben elfoglalt vagy elfoglalandó álláspontjaikról. Biztos információk alapján kijelenthetjük, hogy ezen hírek minden alapot nélkülöznek. Sem a hercegprímás ittléte alatt nem tartattak tanácskozmányok, sem a Budapesten időző püspökök ilyeneket nem tartanak, sem végre a főrendiházi reform kérdésében követendő netáni közös eljárás iránt nem hozattak határozatok.

Uj képviselő. Szamosujváron febr. 21-én dr. Molnár Antal, a szabadelvű párt jelöltje közfelkiáltással Szamosujvár város országgyűlési képviselőjévé választatott. Dr. Molnár Antal 20-án impozáns fátylászennel tisztelte meg a polgárság.

## Népgyűlés.

— febr. 22-én.

Az »Erdélyi Magyar közművelődési egyesület« alakítása, illetőleg a Kolozsvárt tartandó alakuló gyűlésen leendő képviseltetés tárgyában, f. hó 22-én a »Nr. 1.« nagy termében népgyűlés tartatott. Daczára a rossz, esős időnek, mely a közönség nagyobb részét visszatartotta az elmeneteltől, mindazonáltal mintegy 200 ember jelent meg a gyűlésen, melyet tíz és fél órakor Dr. Weisz Ignác, a bizottság elnöke rövid, de lelkes beszéddel — melyben a népgyűlés szükségességét körvonalozta — megnyitott s indítványozta, hogy a gyűlés elnökéül Harmath Lajos ügyvéd kéressék fel. A zajos éljenzéssel fogadott beszéd és indítvány után Harmath L. elfoglalván az elnöki széket, a jegyzőkönyv vezetésére Göllner Károly tanárt kérte fel a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Kenyeres Adolf, Orbán Ferencz, Verzár Lukács és Papp Ferencz s átadta a szót Dr. Kábdebó Ferencz-nek, ki a jelenvoltak általános figyelme mellett gyönyörű beszédet tartott, melyet lapunk más helyén talál a t. olvasó.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után Orbán Ferencz áll isk. igazg. emelt szót, hangsúlyozván ily egyesület alakításának szükségét. Moór Gyula evang. lelkész a »közművelődési« czímet kifogásolja, a mennyiben ebben az anyagi támogatást nem találja fel s indítványozza, hogy a küldendő képviselők ez iránt Kolozsvárt tegyenek indítványt a czim megváltoztatását illetőleg. Beszéde további folyamán felhozta, hogy »nem találta eléggé kifejtve, hogy ezen egyesületnek nem a szászok s románok magyarosítása a célja.« Ekkor a közönség egy része zajos »eláll!« kiáltásokat hallatott, míg a karzat zajosan éljenzett. Perczekig

## A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Möller Ede

apát-főesperes, Brassó városi plébános és a Ferencz József-rend lovagja 60-ik születésnapjára.

Negyven éve vezetvén a népet,  
Hited lángja lektüzde az éjet.  
Szívben, ajkon azt az ígét vallád:  
Szeress Istent, embertársat s hazát!

Magas oltár volt a tiszta lélek,  
Melyen csillog az aranydús érzet.  
A mit hirdetsz, magad szentül tartod;  
Tisztelet a nép mint Sámuel papot.

Forróbb szívvel nem csünghetett Áron  
A frigyládán, mint Te a hazádon.  
Tudományod meleg fátylafénye  
Hont imádvá áradt nemzedékre.

Árnyas palma üdítő forrásnál —  
A nyomornak védnökéül álltál.  
Hány beteg szív nyert vigaszt Te benned,  
Kit a balsors csüggedésbe ejtet!

Békénk anyja: hit Te benned lelte  
Legbuzgóbb fiát, ki szeretetre  
Int s édes reményt ápol szívünkben  
Szelid ajkkal, oh de lelkesülten!

Legyen áldott szived dobbanása,  
Minden lépted, tettet százszor áldva!  
Hisz az Urnak dicsősége, fénye  
Visszsugárzik lelkedből az égre!!

Baráczy Sándor.

Nevem Éliás.

(3ch heisse Elias.)

— Igaz történet. —

Alig egy hete, egy itteni kereskedő üzletében valék, kinek azon kérésére, hogy várnám őt meg másnap irodámban, azt jegyzém meg, hogy legyen türelemmel harmadnapig, mert délután Gy. városba utazom. Ezt egy az üzletben jelen volt kereskedő, F. hallotta.

Ebéd után a kávéházban ülök és véletlenül az ajtóra tekintve, látom, hogy egy kocsisforma ember lép be egy levéllel a kezében. Az ajtóhoz legközelebb levő asztal mellett F. kereskedő áll, kitől a kocsist valamit kérdez. F. a levél czímét látja és a kocsist hozzám utasítja. Átvesszem a nyílt levelet, mely N. N. gy. ....-i kereskedőhöz van czimezve, és mely utasítja N. N.-t egy brassói gyáros követelését nekem kifizetni. Én ugyanis e gyárosnak megígértem, hogy követelését esetleg inkasszálom.

Az estéli vonattal indulni akarván, kliensem, kit csak barátságbot kísértem el Gy.-ra, kimentem az

indóházhoz, és kit találok ott? — az én F. kereskedőmet, ki az említett boltban hallotta, hogy Gy.-ra utazom és ki a nyílt levél czímét is olvasta. Alig hogy üdvözljük egymást F.-el, az étteremben azt mondja hozzám:

»Ich heisse Elias!«

Bámultam és első percze el nem képzeltem hogy miért tagadja nevét. Erre azt mondam neki: »Tehát hová utazik Elias uram?« — mire ő azt válaszolja, hogy Petrozsénbe utazik. Ő is kíváncsi, hogy merre utazom, s kérdésére azt felelém, hogy szintén Petrozsénbe megyek.

Kliensem az I. osztályu váróteremben maradt és egyuttal jegyet váltott részemre. Pár percz múlva ő is bejött az étterembe; F. bemutatja magát neki is: »Ich heisse Elias!« — Persze, kliensem is elbámult e gyors és különös névváltozáson. Midőn pedig neki is azt mondá F., hogy Petrozsénbe utazik, ő a valóságot mondá, hogy csak Gy.-ig megyen.

Elsőt csengettek. Kliensem egy kocsivezetővel érintkezésbe lép s kijelenti neki, hogy egy barátja kedvéért a II. osztályban akar utazni és ennél fogva, tekintettel testi peripheriájára, külön és fűtött kocsiban szeretne utazni. A kocsivezető kliensem kérését meghallgatja, és mi csakugyan egy külön koupéba jutunk.

Segesváron egy elismert jó fatányéros, a kitűnő groyer és a szép alma kedvéért kiszállunk.



tartó zaj után folytatta azután beszédét. — Miután Harmath Lajos és Dr. Weisz Ignác eziránt felvilágosították szót, hogy nekünk nem célunk a magyarosítás, ez újból szót kért, félreértett szavainak helyreigazítására, mit a közönség éljenzéssel fogadott. Hogy ezen incidens igen kellemetlenül hatott a jelen voltak többségére, az képzelhető s mi, a kik tudjuk Moór ur ezen felszólalásának okát — habár elismerjük, hogy ennek szönyegre hozatala nem volt helyes, határozottan helytelenítjük az előfordult ellentűnetést. — Megélhettünk volna mi a nélkül is.

Ezen kellemetlen félbeszakítás után elnök szavazásra bocsátja a kérdést, vajjon magáévá teszi-e a népgyűlés az egyesület eszméjét és szándékozik-e képviselőket küldeni. A válasz lelkes éljenzés volt, melynek csillapultával Verzár Lukács által ajánlatnak képviselőül Dr. Weisz Ignác, Papp Ferenc és Gödri János (Hosszafalu), kik közfelkiáltás után meg is választatnak. Miután Felszegi mérnök indítványára elhatároztatik, hogy ha esetleg mások is elmenni akarnak, azok az elnöknel márczius 10-ig jelentkezzenek s a gyűlés az eddig működött bizottságnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz, elnök a gyűlést feloszlatja.

## Országgyűlés.

A képviselőházban a főrendiház refo mja fölött folytatott vitának 20-án Tisza miniszterelnök felszólalása kölesznött kiváló jelentőséget. A miniszterelnök előre kijelentette, hogy egészen tárgyilagosan fog szólni és tartózkodni fog minden polemától. És ígéretét másfél óráig tartó beszédében be is váltotta. Részletesen czáfolgatta a törvényjavaslat ellen felhozott kifogásokat és igen érdekes összehasonlításokat tett ezen, valamint a korábbi kormányok alatt készült hasonló javaslatok között. Végül kérte az ellenzéket, hogy a törvényjavaslat bírálatánál ne tekintse mindig csak a mostani kormányt, hanem tekintse az ország kormányzati szükségességét.

Az ülés elején a ház egyhangulag megszavazta Könyi Manó gyorsirodai főnök nyugdíját. Azután folytatván a főrendiház reformjáról szóló törvényjavaslat tárgyalása, felszólalt a mérsékelt ellenzékről Szentkirályi Albert, majd személyes kérdésben Szontagh Pál, utána az antiszemita Veress József és Komlóssy Ferenc, végre Mártonffy Károly 20-án végre véget ért a vita. S mikor az elnök bezárta azt, megéljenezték. De még ma is volt egy beszéd — a szokásos zárbeszédek kivül. Ábrányi Kornél monoott hatásos beszédet.

A vita bezárása után az előadás Láng Lajos tartott egy kiváló beszédet.

Utána Irányi Dániel a főrendeket védelmezte az utóbbi napokban felhozott vádak ellen s hangoztatta a tiszta dpmokracziát.

Szilágyi Dezső és Ónody Géza Hétfőn beszélt.

## Külföld.

Osztrák parlamenti válság. A parlamenti válság folyton tart; miért az összes jobbparti klubok értekezletre gyűlnek. A kormány azt kívánja, hogy legalább az északi vasutara vonatkozó javaslat még az ülőszakban elintéztessék; ha erre vonatkozólag meg egyezés nem jön létre, úgy a budgetvita befejezése

után azonnal berekesztik a reichsrathot és kiírják az új választásokat.

Szerbia ágyui. A szerb tűzérsgnek új ágyukkal való felszerelése végett a szerb hadügyminiszter még mindig folytatja az ágyuprobákat. Eddigél már Armstrong, Bange, Krupp és Barkovics (Gyuron és Bukau-gyár) rendszerű ágyukkal tettek kísérletet, de ezek egyike sem felelt meg a fölállított követelményeknek. A kísérleteket némi javítások után ismételni fogják. A Barkovics-féle ágyu arról nevezetes, hogy aránylag legalkalmasabbnak bizonyult. Főltalálója egy magyarországi születésű szerb főhadnagy.

Az iskolai botbűntetés Ausztriában. Azok, akik nálunk nem is olyan régen az iskolai botozást visszaohajtották, talán örvendezni fognak, ha megtudják, hogy az egyik bécsi tanítóegyesület az osztrák közokt. miniszterhez az iskolai testi büntetés helyreállítása végett nyújtottak be kérelmet. Különb ez sem újság, mert már 8 évvel ezelőtt az egyik iskolai képviselő hasonló tervvel lépett föl. Különb, a bécsi pedagógok becsületére válik, hogy a mostani peticiót egy aránylag kis csoport kényszerítette ki az egyesülettől, a tagok jelentékeny száma tiltakozott a testi büntetés ellen. Természetesen a botozási kívánságok Bécsben is oly kevésbé fognak eredményre vezetni, mint ahogy Budapesten nem vezettek arra.

## Dr. Kabdebó Ferenc beszéde.

— Tartotta a febr. 22-iki népgyűlésén.

Tisztelt polgártársak!

Nekem jutott kellemes kötelességemmé, hogy önök előtt, t. polgártársak, az egyesület küldetése és céljáról szóljak, melyet nem sokára megalakítandók leszünk, s mely czimül »az erdélyi magyar közművelődési egyesület« czimet fog viselni. És midőn a férfiak, kik nekünk a megbízást adták, önöket e falak közé bizalmas és nyílt értekezésre összehívni: ezen célra a népgyűlésben keresték a műtervet: egyuttal jelezték is a fennforgó kérdés fontosságát, mely mindnyájunk személyes érintkezését involválja, s melynek sikerét kockáztatni még indolentia által sem szabad.

Szándékosan használom az indolentia, a közöny kifejezést, mert az önök ily számos megjelenése nyújt élő tanubizonyosságot a mellett, miszerint az eszme előttünk nem leend közönyös!

S ezért jó t. polgártársak ez a gyűlés, mert közel hozott egymáshoz, s mert nem lehetetlen, hogy még az is, ki a magyar köz. egyesület céljai, törekvései iránt nem rokonszenvezett korábban: alkalmat nyerhet magának ma, itt e föld alatt, világosabb képét nyerni az egyesületnek.

Főleg Erdély, szent István birodalmának eme gyöngyszeme, az a geográfiai terület, mely a magyarság számbeli erejével legkevésbé dicsekedhetik, s melyen az idegen nemzetiségek nemcsak számarányban szárnyalják tul a magyart, hanem a magyarsággal általában nem rokonszenveznek és nekünk — amint azt nemrégiben egy közeli német városban kifejezni is hallottuk — a jövődőt, az existenciát vitássá tenni akarják! — Nem akarok, tisztelt polgártársak ezekkel foglalkozni: a történelmi necessitás ezredéven át fenntartotta Magyarországot, s szent és erős hitem az is, hogy az a gondviselés, mely minket

ide helyezett, bőlebbben elintézi a népek és nemzetek, az álladalmak sorsát, mint a nagy-szebeni román újság!

Am a nemzetiségi törekvések e revelációiban nagyon sok van, melynek élet, a m. köz. egyesület leend hivatva kicsorbitani; az egyesület, mely jelszavának választotta: »megmenteni nemzetünknek azt, ami még nyelvben és vagyonban megmenthető.«

Megmenteni! vagyis elhárítani a veszedelmet, mely megtámadta a magyar nyelvet és vagyont! . . .

Nem gondolják önök, t. polgártársak, hogy nagy és komoly és szerfelett elbusító proklamáció az, hogy Magyarországon a magyar nyelv és vagyon van veszedelem előtt? Nem gondolják, kérdem, hogy minő jelenségek lehetnek azok, melyek eldisputálhatlan erejökkel előkelő tudósoknak, polgároknak, hivatalnokoknak és áldozatkész hazafiaknak azt panaszták el, hogy nyelvünk és vagyonunk, tehát a jövőd, veszedelemben van!? Nem gondolják önök, hogy nagy dolog lehet az, mely ott ama férfiakat arra készíté, hogy hozzánk is átkiáltanak alakítsátok meg a köz. egyesületet!!

E jelenségek a szorgalmasan megfigyelt vidéki társadalmi tüneteiből, és főként a statisztikai adatokból tükrözödtek vissza! És a hazafias megfigyelés azon eredményt mutatta fel, hogy a vármegyéken, melyekben a magyar elem az oláhsággal vegyesen lakik: a magyar absorbeáltatik, kiöltözik nemzeti viseletéből, nyelvéből, néhol vallásából is! E processzus: a magyar faj és elem elfogyásának processzusa, vagy is oly kész kalamitás, mely előtt szemet nem hunyhatni. — Oly vidékeken és városokon ellenben, melyekben a szász és német elem áll számbeli többségben a magyar felett: Két dolgot tanusítanak a statisztikai kimutatások. Egyik, hogy ily helyeken a magyar írni és olvasni tudók száma sokkal kevesebb; másik, hogy a magyar elem messze mögötte van a szász és német elem birtoki és vagyoni állapotainak.

Tartsunk e helyütt egy kevés szünetet!

Nem akarok, t. polgártársak, e helyen, rövidre szabott idő alatt, a műveltség, a vagyonosodás, az ipari, kereskedelmi és közgazdasági fejlődésről, s annak szükségéről bővebben részletezni; de hézagos lenne együtt való mostani társalgásunk, ha ki nem emelnék mint alaptételt azt, hogy az írni és olvasni tudás minden képzelhető haladás és tökélelekedés legelsőbb lépcső foka és hogy a magyar nemzeti művelődés nagy mezőjén a jelen nem türehet továbbra is oly pontokat, melyen a jövőd is csak rivó homokat találjon! Bekell azt ültetni a haladás, a tanulás, a művelődés eszközei és lehetőségeinek terjesztése által terebélyes lombos fákkal, hogy azok árnyaiban a kiküzdött jóllét, a megszolgált vagyonosodás és az erőssé tett nemzeti közszellem lelje fel üdítő helyeit.

És mi az oka annak, hogy fölöttünk, a vegyesen lakott városokban a szász és német elem tulsúlylál bír? A fejlettebb kultúra, és az az által megteremtett előnyösebb vagyoni helyzet, minek folytán megelőz minket és leszorít a politikai jogok gyakorlásának teréről; kibecsül az önkormányzati befolyásból községi dolgainkban és a mi a legsajnosabb: lehetlenné teszi ezáltal, hogy közügyeinkben

»Ich heisse Elias!« — így köszönt be az engem üldöző kereskedő hozzánk és kérdi, hogy melyik kocsiiban ülünk, mert szeretne velünk beszélgetni. Kliensem sajnálatát fejezte ki, hogy e kérelmét nem teljesítheti, mert mi aludni akarunk.

Megvacsoráztunk; csupán háladatosságból F. barátom megkóstolja a fatányérost, meg a sajtót és almát, — melyet én a magam számára rendeltem. Midőn pedig kérdezem, hogy miért fukarkodik, hiszen ő is megrendelhetne egy kis vacsorát, megint azt válaszolá: »Ich heisse Elias!«

Hogy mi az ördög vitte ezt az embert e névcseréhez, nem foghattuk fel.

Tovább utazunk, alszunk és hanykolódunk a kocsiiban. Végre Tövisen vagyunk. Itt ki kell szálni a kocsiból. A váróteremben F. lépten-nyomon mögöttünk áll és bárkivel találkozott, mindegyiknek elmondá: »Ich heisse Elias!«

Az előirt 15 perc elmúlt, hordárunk hozza a podgyászt; az új kocsi vezetőtől szintén fűtött kocsi kérünk, de ez nem teljesítheti kérelmünket. F. pedig nyomunkban van. Hogyan szabadulunk meg ettől az üldözőtől? — ez a kérdés foglalkoztatott bennünket. . . . Hoppl megvan! »Kocsivezető ur, kérünk egy nem dohányzóknak való coupét!« — Kliensem eldobja a papír-, én a borszivart, míg F. csak e perczen gyújtotta meg 4 krajezáros cubáját. Így csak mene-

külni fogunk ez embertől! gondolám magamban. . . De az ember tervez, isten végez! F. eldugja a szivart, nehogy a kocsivezető észrevegye, hogy dohányos és csakugyan utánunk bemászik a koupéba. Nem volt mentség — együtt ültünk Éliással!

Gy.-ig körülbelül 50 perczig kellett még utaznunk, — elszántuk tehát magunkat addig Elias urammal éliászni. Sokat és sokfélét beszélünk. Én azt állítam, hogy Gy.-ben kialszom magamat és a 9 órai vonattal utazom Petozsénbe; F. azonban csak a 11 órai vonattal akar tovább utazni. F. megnevezé a szállodát, melyben ő lakni fog és ajánlja ugyanazt nekem is. Én tervét elfogadtam, hozzá téve, hogy ott egy itteni gyógyszerész barátomnak sógorát, a bányorvost fogom meglátogatni, ki mindenesetre vendégszerető házat fogja nekem felajánlani. F. kérve kért, hogy várnám meg őt Gy.-on, de én szabódtam.

Elvégre Gy.-t elértük, leszálltunk a kocsiból és fel a Hungaria-szálloda omnibuszára. F. persze nyomunkban. »Ich heisse Elias!« ugymond, és szintén a Hungariába szálllok. A vendéglős jó embere, tehát ő is velünk jó.

Megérkezünk a szállodába, kliensem felajánlja nekem szobáját, mert — ugymond — kár volna egy pár óráért szobát vennem. F. mellettünk nyitatt szobát; a pinczér elbámul e változás fölött, mert mint rögtön elárulá, F. mindig olesó udvari szobát szokott

venni, — most pedig egyszerre drágább utcái szobát nyitatt. »Ich heisse Elias!« és utcái szobában akarok lakni, ez urak közelében« mondá F. ur.

A szálloda ét- és kávéterme be volt már zárva, mert négyet elűtötte az óra, mindazonáltal egy forró theát megrendeltünk. F. ugyan csak kóstolni akarta a mi théánkat, de mint utcái-szobabérlő szintén megrendelt magának egyet. Ámde midőn fizetésre került a dolog és F. hallá, hogy kliensem azt mondja a pinczérnek, hogy ő fizeti a theát, erre azt mondá: »Ich heisse Elias!« fizesse ön (már t. i. kliensem) az én theámat is. Ez ellen tiltakozás adatott protokollumra.

Bemegyünk az időközben befűtött szobába; én lefekszem az ágyba, kliensem pedig rágyújtott és olvasni kezdi a kávéházból felhozott összes lapokat rendre. Szomszédunk szobája egy egyszerű ajtó által volt szobánktól elválasztva és így minden mozdulatát hallottuk és különösen azt, midőn fülét az ajtóhoz illeszté. Tisztában voltunk, hogy ez az ember hallgatódzik, mire kliensem a petrozséni viszonyokat kezdtük taglalni, holott eszemágába sem volt Petrozsénbe utazni.

En nagyon álmos valék, mig kliensem nem tudott aludni. Ebből a differenciális helyzetből pedig az lett, hogy kliensem áthívtá Eliás uramat egy Plauschparthiera. Daczára a fenhangu társalgásnak én elaludtam.

(Folytatása következik.)



az állami közérzet kifejezésre juthasson, s a magyar állameszme a megbecsültetés azon polezára emelkedjék, melyen annak a magyar birodalomban trónolni kellene! (Vége következik.)

## Deákzavargás.

Lapunk 17. számában röviden tárgyaltuk a szász és kath. iskolák növendékeinek gyakori s már-már méltó aggodalomra okot szolgáltató összekocczanásait. Azon cikkünkben utaltunk a fellegvárú és postarétre, mint a melyek ezen verekedések színhelyei.

Figyelmeztettük akkor arra a városkapitányságot s az illető iskolák igazgatóságait, kifejezést adva azon aggodalmunknak, hogy ezen zavarok váratlanul igen veszedelmes dimenziókat ölthetnek. — És sajnálattal kellett tapasztalnunk, hogy ez aggodalmunk nem volt alaptalan, — mert f. hó 20-án este hét és nyolcz óra között a buzásor nagy botránynak volt színhelye. — Mult számunkban nem tettünk erről említést, habár tudomásunk volt már az esetről, de nem akarván a tényeket elferdíteni, elhalasztottuk ennek közlését addig, míg az esetről biztos tudomást szereztünk.

Nevezett időben a buzásoron egész váratlanul mintegy 100—120 román gymnasiumi tanuló élvezte a kellemes esti levegőt, a mi már magában véve oly szám, melyben a deákok nem igen szoktak ily időben sétálgatni. — Történetesen ugyanakkor a rom. kath. gymn. mintegy tíz-tizenkét növendéke is ugyanitt sétálgatott. — Az összekocczanás története egy szemtanu elbeszélése szerint következett: A románok négyesével karonfogva sétálgattak és a szemközt jövő katolikusokat készakarva meglökték, »pardonne«-t kérve. De midőn egy román deák egy jókora lökés után még bocsánatot sem kért, a meglökött magyar deák sem volt rest odakiáltani: »Das ist walachische Manier, dass kann auch nur ein Walach!« (Ez oláh illem, ez is csak oláhtól telik ki!) Ekkor a lökdöső román deák társaival együtt visszafordul, szemközt áll az előbbivel s ezen kiáltással: »Was Walach? (Mit oláh?) ütésre emeli karját. Egy pillanat műve volt, hogy az egész román deákság összecsozdult, sőt egyik a magyar deák hátára egy nádpálczával ütést is mért, és ha hirtelen nem jó rendőri segély, a buzásor s így városunk a legnagyobb skandalum színhelye lesz. Két elősietett rendőr nem lévén képes a csödületet szétugratni, jelt adott fedezet után; csak midőn ez megjelent, sikerült elfogni a négy román főmatadort s bekísérni. A román deákok tömege társaikat a rendőrség kapujáig kísérte, a honnan csak ismételt felszólítás és fenyegetés után távoztak el, — mialatt az elfogottakat Szabó Sándor biztos azonnal kihallgatás alá vette s velők jegyzőkönyvet is vett fel. Az esetről egy másik verzió is kering, mely azonban csak a román deákok állítása. A szerint egy magyar deák elég megdöglőltan lett volna a románok közé menni s őket e szavakkal illetni: »Itt Magyarországon vagyunk, nem szabad oláhtól beszélni« — s ez szülte volna a zavart.

Adtuk a tényállást. A városkapitányság erélye ez alkalommal elejét vette egy nagyobb botránynak, az ügy most az iskolák igazgatóságainál van. — Nem kételkedünk abban, hogy a kath. gymn. igazgatósága az illető vétkeseket példásan fogja megbüntetni s hasonlót kell tennie román gymn. igazgatójának is, habár ez esetben az egész intézet növendékeit kellene ezzel illetni. Nyíltan megvallva, utóbbtól nem várhatunk sokat már azért sem, mert lehetetlennek tartjuk, hogy ezen ellenséges indulat az igazgatóság, vagy tanári karnak fel nem tűnt volna. — Hogy száznál több tanuló mintegy parancsszóra egy időben s helyen megjelenjen, az pillanat műve nem lehet, arra készülődés kell. Fel kell tehát tételeznünk, hogy a román ifjuság ezen tervet már előre koholta; de tartanunk kell attól, hogy ily jelenetek ismétlődni fognak s ezt annál is inkább, minthogy biztos tudomásunk van, hogy a szász és román gymn. növendékei között fuzio jött létre a magyar deákok eldöntése céljából.

Ime a nemzetiségi gyűlölet! Ime a nemzetiségi ellenszenv az iskolában!

Ez ügyet egyedül az illető igazgatóság bölcs belátására bízni már nem jóhiszeműség volna, hanem határozottan könnyelműség. Ép ezért hinni akarjuk, hogy a városkapitányság ezt abban hagyni nem fogja és e hiedelmünket erősíti azon dicsőre méltó erély, melylyel már ezen alkalommal is eljárta. — Első és főkötelesség, a tanuló-ifjuságot szigorú rendőri felügyelet alá helyezni s netaláni csoportosításokat — ha kell — karhatalommal is szétverni. Csakis ezen uton lehet elejét venni a továbbiaknak.

## Evangelikus — lutheránus.

— Válasz. —

A mult évi »Nemere Határszéli Közlöny« egyik számában azt találtam mondani, hogy »a mint a rom.

katholikusokat nem pápistáknak, a reformátusokat nem kalomistáknak: úgy minket nem lutheránusoknak, hanem ág. hitv. evangélikusoknak hívnak.« Ezen nyilatkozatot a »Brassó« 15-dik számában egy ur, Schmeizel Márton, Borbis János, Káló Gyuri és Lutriás Józsi társaságában megtámadván, a lutheránus elnevezést »mind gyakorlatilag mind törvényesen helyesnek és az ág. hitv. evangélikussal teljesen egyenjogúnak« állítja.

A lutheránus nevezet az 1523-dik évi országgyűlési határozat óta a »Nemere« mult évi 127-dik számáig folytonosan használva van« kezdi érvelését a cikkíró és hivatkozik egyes írókra, a kik mint Schmeizel Márton, Borbis János etc. munkáikban a lutheránus kifejezést használják; azután a bolonyai magyar evang. ekklesia tagjaira, a kik közül a cikkíró által megkérdezettek egytől egyig vagy lutheránusoknak vagy lutriánusoknak vallották magukat és végül az országos törvényekre.

Én tisztelem Schmeizel Márton és Borbis János urakat és nem ellenzem, ha a magok guszatusát követve azt a kifejezést használják, a melyre legjobban reá jár a szájok; de az ellen már tiltakozom, hogy egyes írók szójárása szerint kapjon egész anyaszentegyházunk — nolens volens — nevet. Mert különben könnyen megtörténhetnék, hogy holnap »Egy brassói Nro. II.« csak azért, mivel Arnold Gottfried, Walch, Lardner a magok munkáját »Ketzehistorie«-nek (hist. of the heretics) czimezik, ránk tukmálja, mint az ág. hitv. evangélikus elnevezéssel egyenjogut, az eretnek nevet.

Ha már a tudós Schmeizel Márton Borbis János urak tekintélye előtt ezen kérdésben nem hajlom meg: el fogják azt nekem engedni — ha másért nem, hát a Schmeizel Márton és Borbis János iránt való udvarias gyengédségből — az én kedves hiveim, a brassói magyar evangélikusok is.

Háttra vannak még a törvények és Káló Gyuri Lutriás Józsi.

Az 1523. évi 54. tcz., melyre a cikkíró valószínűleg gondolt, hű fordításban így hangzik: »Minden lutheránus és ezek követőit és pártfogóit, mint nyilvános eretnekeket és a boldogságos szűz Mária ellen-ségeit, ő felsége mint katolikus fejedelem, fej- és jószág-vesztéssel büntessen.« Ezenkívül még egy 16. századbéli magyar törvényben fordul elő a lutheránus elnevezés. Az 1525. évi 4. tcz. az, a mely azt kívánja hogy: »Minden lutheránusok . . . megégettessenek.« Ilyen szellemű törvényekkel, a melyekről a tudós kuriai bíró Böethy azt monda: setét vonásait adják amaz időnek, melyet az értelem korlátoltsága s a szenvedélyek vadsága jellemez — a lutheránus nevezet jogosultsága mellett, józan elmejü publikum előtt nem argumentálnék.

A 17. 18. és 19-dik századbéli magyar törvényekben, a mennyire azokat én ismerem, (1608. I tcz. 1618: 77. t.-cz, 1625: 22. t.-cz, 1630: 33. t.-cz, 1635: 29. t.-cz, 1638: 1. t.-cz, 1647: 5. t.-cz, 1649: 10. t.-cz, 1659: 1. t.-cz, 1681: 25. t.-cz, 1687: 21. t.-cz, 1715: 30 t.-cz, 1786. márt. 6 ny. p. 179<sup>1</sup>/<sub>1</sub>: 26. t.-cz. 1844; 3. t.-cz, 1848: 20. t.-cz, 1868: 48. t.-cz, 1868: 53. t.-cz.) sehol sem fordul elő a lutheránus nevezet, hanem vagy a »allásügyről« vagy az »evangelikusok«-ról, vagy az »ág. hitvallásunkról« van bennök szó. A cikkíró által idézett törvények tehát valószínűleg a holdban vannak.

Vagy igaz, idéz egy erdélyi törvényt, a mely a bevett felekezeteket rom. kath., ev. ref. vagy calviniana, lutherana vagy augustana satb. néven ismeri, s abból levonja a következtetést, hogy míg a rom. katolikusokat nem a törvény nevezi pápistáknak, addig nekünk törvényes nevünk a lutheránus. Mókás ember lehet az a cikkíró! Mert ugyanezen törvény a melynek (Approb. constit. pars I. Tit. prim.) II. artikulusból ez idézetet vette, IX. artikulusában a rom. katolikusokról mint pápistákról emlékezik, mondván: »a négy recepta religiók közül a ref. ev., luth. vagy aug., unitária vagy antitrinitária religion levőknek tulajdon püspökök magok vallásán legyenek, a katolikusoknak vagy pápistáknak pedig vicáriusok satb.« Ugyancsak pápistáknak nevezi a rom. katolikusokat az 1558. évi tordai artikulus is: »ut quilibet . . . papisticam religionem profiteretur etc.«

De lássuk csak, mi következik még tovább abból, ha az egyházak elnevezésénél a politikai törvények nyelvhasználatát vesszük mérvadóul. Az 1548 évi 11. t.-cz. és az 1558. évi tordai artikulus a reformátusokat sacramentáriusoknak nevezi, a miből a cikkíró logikája szerint a sacramentárius elnevezésnek a reformátussal való egyenjogúsága következne.

Az eredmény tehát, a melyre a cikkíró érvelése vezet, az lenne: »a mint az ág. hitv. evangélikusokat lutheránusoknak vagy lutriánusoknak, úgy a reformátusokat kálvinistáknak és sacramentáriusoknak, a rom.

katholikusokat pedig pápistáknak hívják.« Ecce hominem Platonis! Áldja meg a cikkíró Lőnhart ő Excellentiája. (Vége következik.)

## Tanügy.

### Az életrevalóság nevelése.

A nevelés-oktatásnak a társadalomra való tekintetéből kifolyólag, szükségképen első sorban az életrevalóság ébresztése- és nevelésére kell irányulnia. Mi az életrevalóság? — Az egyén kiható képességének érvényesülése a társadalmi életben, egy szóval az önmegvalósítás. Valósítani énem akarátát társadalmi és nemzeti irányban, megszerezni fajomnak vagy eszmémnek a tulsulyt idegen tényezőkkel szemben, ez az öntudatos életharcz főelve. És miképen? Ez a társadalmi physika erőműködésének hatáskörébe vág. Ezt kormányok és kormányformák, vagy nemzeti özszerű törekvések jelölik ki és oldják czéltudatosan meg.

De van az állampolitika talajának egy előmivelője: a nevelés-oktatás tanodában és háznál. Serkenteni a gyermekben az életrevalóság kellékeit, ápolni benne az önbecs és önérték, de főleg a nagyravágyás ösztönét, ez elvet már a jezsuita nevelési rendszer sem utasította el magától. De fektetni azt a lelkiismeret alapjára nem egykönnyű! Ezt a problémát még a leghíresebb collegiumok sem fejtették meg. Ezuttal nem is akarok annak lélektani megoldására kiterjeszkedni, — szölandó vagyok csupán az életrevalóság kellékeiről és eszközeiről.

Kellékei: Takarékoság idővel és pénzzel, szellemi és anyagi függetlenség, férfias jellem.

Ujabb időben iskolai takarékpénztárak hivatvák a takarékoság ösztönzésére. Nem czélszerűek. Ébreszthetik a kapzsiságot, de nem a pénz becsének képzetét s az azzal való elbánás megszokását. Inkább keveset gyűjtsön a fiu, de tartsa meg a pénztárczát magánál. Ha ennek daczára évek hosszú során hozzászokik a vágy ingereinek leküzdésére s a rendelkezésére álló pénz megbecsülésére, akkor kifejlik a takarékoság erénye is nála, különben soha. Hogy szülői ellenőrzés, heti számadás alakjában szükséges, magától értetik.

Az idő értékét legnehezebben fogja fel a gyermek. Nem is szokás, őket időtakarékoságra, pontosságra szoktatni. Pedig ettől függ a jellem legszebb vonása a szótartás. Szükségesnek tartom, hogy lehetőleg már a nyolcz éves fiu birjon zseborával. Haszontalan játékszerek helyett okos szülő inkább órát vegyen gyermeke számára. Így aztán rá lehet öt pontosságra szoktatni olyképen, hogy határozott időt szabunk ki neki játéokra, sétákra sat. E kimért idő szigorú megtartása egyfelől lelkiismeretes pontosságra szoktatja, másfelől biztosságot kölcsönöz teendői menetének.

A szellemi és anyagi függetlenség egyedül a házi nevelés kifolyása. Ellátni a gyermeket (bármily szerényen is) minden eszközzel, minek hiánya őt kunyorálásra, kölcsönzésre kényszeríthetné — a jellemnevelés első kelléke. Legnagyobb mulasztást követ el a tanító, ki a szellemi csenést elnézi, és óriási szemrehányás terhelheti azt a szülőt, ki korán nem szoktatta gyermekét az önállóságra. Tollkés, íróeszközök, tankönyvek pontos magávalhordása követeltessék szigoruan meg a tanoncztól, nehogy már korán kölcsönzéshez szokják! Hisz: Qui debita facit, vendit libertatem! Ki adósságot rak, eladja szabadságát.

A szellemi és anyagi önállóság ösztönének nevelése kihat az állampolgári életre is. Az önálló, független megélhetés szelleme vajmi szórványos magyar hazánkban! Mindenki beamter akar lenni, szellemi proletár, míg a független iparos és kereskedői pályától legtöbb visszariad. Hogyan fejlődjék aztán minálunk elvhűség, önálló politikai hitvallás, elfogulatlan közvélemény? Azért szenvednek nemzeti érdekeink!

De határozott elvébresztés, mint a férfas jellemnek csirája, egyáltalán nem található nevelési rendszerünkben. Különben elmondható: Milyen a tanító vagy szülő, olyan a növendék. De mert a tanár egyenisége mérvadó, szükség, hogy az osztálytanári rendszer foganatosításáék, azaz: minél több tantárgy csoportosításáék egy tanárnak kezeiben. Van ennek is hátránya. Ha az az illető nem rokonszenves, akkor az egész osztály elkedvetlenítettik. Ámde nevezzenek ezentul minden tanodához oly egyéneket ki, kik személyes és nem írásbeli szemfényvesztő pályázat után töltik be az ürült helyeket. A szokásos próbaév pedig szolgáljon szigorú és lelkiismeretes mérvadóul a minősítésnek, illetőleg arra nézve: Megtartassék-e az illető próbaéves tanár, vagy nem?

Fontosnak tartom a tanári kinevezéseknél követett szigorú; mert hisz az ifjuság képezi nemzeti létünk alapját!

Baráczy Sándor.



## Vidéki élet.

Alsó-Arpás, 1885. február 19.

Tekintetes szerkesztő ur!

A magyar szent korona országai veres kereszt egylete alsó-árpási fiókja által f. hó 14-én megtartott tánczestély eredményéről midőn értesíteni kívánnám, egyszersmind kiváló tisztelettel felkérem becses lapja hasábjain a következőknek egy kis tért engedni szíveskedjék; és pedig az estély eredménye:

Tiszta bevétel 72 frt 96 kr. Kiadás 37 frt 52 kr. Maradt tiszta jövedelem 35 frt 44 kr. ide számítva a tulfizetéseket u. m. Negrucz Aurel 50 kr, Kloss Adolf 1 frt 50 kr, Ruzs Károly 50 kr, Albert József 50 kr, Kirnbaum Géza 50 kr, Boszta György 50 kr, Buzetzky Antal 50 kr, Vas Gedeon 50 kr, Lieblich Mór 1 frt Kerekes János 50 kr, Boer Oliver 50 kr, Paparad Damaschin 50 kr. Löbel Márton 50 kr, Halbreich Samuel 50 kr, Knöpfler Jakab 50 kr. György János 50 kr, Bakó Károly 1 frt, Pindur Ferencz 2 frt 50 kr.

Továbbá az estély szünoraja alatt megnyitott aláírási ív szerint az egyletbe lépett 18 rendes tag.

Ezek szerint örömmel konstatáljuk a várakozáson felül fényesen sikerült eredményt, — hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, kik az egylet jótékony célú irányát felfogva támogatni szívesek voltak.

Végül el nem mulaszthatom a környékről megjelent tisztelt női karnak s különösen Alberthné, Ruszné, Lachner Adel és Arbutina Friderika nagyságaiknak az egylet irányában tanúsított hazafias meleg pártfogásért az egylet nevében hálás köszönetet tolmácsolni.

Ruzs Károly, egyleti jegyző.

## Dr. Czobor Béla Brassóban.

Dr. Czobor Béla jeles régészünk, egyetemi m. tanár, akadémiai I. tag és muzeumi segédőr a kormány megbízása folytán, a budapesti országos kiállítás érdekében utazván, folyó hó 20-án meglátogatta Brassót is. Délelőtti megérkezvén, a r. kath. plébániába szállott. Célja lévén a régi tárgyak föl kutatása s azoknak az országos kiállítás számára való megnyerése. Még a délelőtti folyamában megnézte Rössner és Resch kereskedését; ez utóbbinál három darab igen érdekes s értékes a 15—16. században készült melldiszt vásárolt. Ezek ma már ritkák és igen keresettek, áruk 40—120 frt.

Délután Gött János nyugalmazott polgármester kíséretében átkutatta a belvárosi szász evang. templom kincseit. Itt bizony nem mindennapi látvány tárul szemünk elé. Czobort jelenleg érdeklő tárgyak voltak a kelyhek, kannák, a nagy értéket képviselő régi egyházi öltönyök és a classikus szőnyegek. E régi tárgyaknak az országos kiállítás számára való megszerezhetése végett másnap meglátogatta Obert Ferenczet, a szász evang. plébánost, ki is öt nagy előzékenységgel fogadván, kész szívességgel hajlandónak nyilatkozott — persze a presbyterium tudtával s beleegyezésével — a kért tárgyaknak átengedésére, hogy hadd legyenek diszei az országos kiállításnak. Még délelőtti meglátogatta Baiulescu g. kel. plébánost is, kinek kíséretében megnézte a görög templomot is, de itt mi megtekintésre méltó sem volt található.

A régészet iránt érdeklők számára még a következőket jegyezzük meg. A kiállítási bizottság Dr. Czobor rendelkezése alá két nagy termet bocsájtott a ki-

állítási helyen, hogy Magyarországon a középkori keresztény művészet fennmaradt tárgyaiból a legérdekesebbeket összegyűjtve, bemutathassa a tudományos világnak. Bizony csak ki fog tűnni — a mi az igazság elfogulatlan barátja előtt, a mi amugy sem titok, hogy Magyarország hajdan és most koránt sem volt »barbaren Land,« hanem a szép művészeteknek kedvelt hona. A termek másikkal régi egyházi szerekkel templomot állít össze.

Minő érdekes látvány leszen egy középkori berendezésű templom! Minden az oltártól kezdve a legutolsó izzig, a csemetyűig antik lesz. Persze, hogy mind műkincsek, a magyar fantázia s szorgalom ránk maradt megbecsülhetetlen öröksége.

Ugyan Dr. Czobor Béla nyilatkozata szerint az országos kiállítás alkalmával nemzetközi régészeti nagy gyűlés is fog Budapesten tartatni.

Igy van jól, hadd lássa a világ, hogy Magyarország az ébredés korát túlhaladta s az öntudatos népek niveaujára emelkedett.

Magáról Dr. Czobor-Béláról a következőket hozzuk t. olvasóink szíves tudomására. Ő Budapesten végezte a theológiát s nyert doctori diplomát a régészeti tudományokból. »A keresztény műrégészet« című munkájával már mint theologus föltűnt, 1875-ben Székesfehérvárott pappá szenteltetvén s miután Ipolyi püspök érdeklődését magára vonta 1878-ban muzeumi segédőrré nevezetett ki.

Azóta irodalmi működése sokkal ismertebb, hogyszem arról hosszasan irni szükségesnek tartanók.

Az általa szerkesztett műrégészeti közlöny havonként egyszer jelenik meg.

Ama serkentéssel zárjuk be rövid közleményünket, hogy a ki csak szerét teheti, az országos kiállítást megnézni, magát a magyar dicsőségnek részesévé tenni okvetlenül el ne mulassza.

## Helyi és vidéki hírek.

**Óváció.** Möller Ede apát-főesperes, városunk derék plebánosa, a Ferencz-József rend lovagja f. hó 25-én ünnepeli születésének hatvanadik évfordulóját. — Az általános tiszteletnek és szeretetnek örvendő plebános ez alkalommal lelkes óvációk tárgya lesz — mint értesülünk. — Tisztelegni fog nála a róm. kath. főgymnasium tanári kara, az egyházmegye, a kath. fiatalság pedig szerenáddal szándékozik megtisztelni az ünnepelt lelkészét. — Huszonhat éve annak, hogy Möller Ede plebánosa e városnak s ezen idő alatt valóban sikerült is neki nemcsak hivei, de az egész város közbecsülését megnyerni. — Születése hatvanadik évfordulója alkalmából fogadja a hazafias apát ur részünkről is legmelegebb üdvözlőnként!

**Kitüntetés.** A budapesti »1848—49-es honvéd segélyegylet« Roll Gyula kir. tanácsos alispánt tiszteletbeli tagjává választotta és a diszokmányt szeretett alispánunknak már el is küldötte. Üdvözlőnként!

**Szinészet.** Polgár Károly jó hírnévnek örvendő szinigazgató derék társulatával a napokban Brassóba érkezik s márczius hó 29-ig városunkban fog időzni. — Reméljük, hogy ez alkalommal is sikerül neki közönségünk tetszését megnyerni.

**Örvendetes jelenség.** Nagy örömmel vettünk tudomást, hogy a 2-ik gyalog ezred tisztjei közül többen önként vállalkoztak a magyar nyelv tanulására és

kitűnő tanítójók Szász Károly tábori lelkész, vezetése alatt már is szép előrehaladást tettek. E derék tisztiek, kik mellesleg megjegyezte a polgársággal a legnagyobb egyetértésben élnek s ezek részéről tisztelettel s szeretettel környezetnek, szép például szolgálhatnak azoknak, kik rögtön iszonyba esnek, mihelyt csak szóba jő a magyar nyelv jogszerű térfoglalása.

**Szerelmi dráma.** Eugène Candés, párisi boltossegéd bosszút forral kedvese ellen, mivel ez neki felmondta a viszonyt. Degrois Teréz kisasszony szobaleány Prévost magányzónál. Midőn hétfőn este az ajtón csengettek, oda ment, hogy kinyissa. Amint a félhomályban a látogató kilétét tudakolta, egyszerre csak valami maró fájdalmat érez arcában. A bosszúálló boltossegéd leöntötte kénsavval. Az áldozat állapota nagyon veszélyes és osaknem bizonyos, hogy teljesen meg fog vakulni. A merénylő maga jelentkezett a rendőrségnél.

**Mi újság.** Gyorsan, jól és hitelesen adja meg a választ erre a kérdésre minden nap a művelt magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja a »Pesti Hírlap«, mely valóban megérdemli azt a nagy felkarolást, melynek utóbbi időben alig van párja. Nincs e lapnak egyetlen száma, melyben vagy országgyűlési, vagy kasszinói, vagy színházi s egyéb humoros karczolat, továbbá adomák, élczek, mulattató tárczák nem volnának. Rendes munkatársai közt foglal helyet legkedveltebb elbeszélő írónk s ma szinte páratlanul álló jeles humoristánk Mikszáth Kálmán (Scarron) mellett két legjobb élczapszerkesztőnk: dr. Ágai Adolf (Csicseri Bors), és Bartók Lajos (Don Pedró) a lap belmunkatársa. Vezércikkjeit elsőrangú publicisták írják, kik a lap szabadelvű és minden párttól független iránya mellett különböző pártállásaik dacára szépen megférnek egymás mellett; mint: Pulszky Ferencz, Törs Kálmán, Beksics Gusztáv, Pesty Frigyes, dr. Kenedi Géza (Quintus) fel. szerkesztő, stb. Tárcaíróit a legügyesebb tollu s legkedveltebb írónk szolgáltatják a régi és az új gárdából: Borostyáni Nándor. Ágai Adolf. Mikszáth Kálmán. Bartók Lajos. Beniczky-Bajza Lenke, Tóth Béla, Radó Antal, Sziklay János, Tábori Róbert, Latkóczy Mihály, Sebők Zsigmond, stb. Két specialitása a Pesti Hírlapnak, hogy hétfőn és ünnep utáni napon is 4 oldalas mellékletet közöl, mit ma egyetlen egy európai lap sem nyújt; továbbá előfizetőinek hetenkint 4 oldalas, albumba köthető zenemellékletet ajándékoztethat 70—80 érdekes zenedarabot évenként. Előfizetési ára mindezek mellett igazán jutányos: negyedévre 3 frt 50 kr.; egy hóra 1 frt. 20 kr. Mutatványszámokat levelezőlapon kifejezett óhajra egy hétig ingyen küld a kiadóhivatal (Légrády testvérek, Budapest, Nádor-utca 7. sz.)

## A szerkesztő postája.

—1—, Brassó. A kedélyes zeneestélyről irt tudósításra tér szűke miatt csak jövőre jöhet.

»Hulló levelek.« Besoroztuk a közlendők közé, nemcsak arra reá is fog kerülni a sor.

Nagy-Szeben. Igen soká tart —, a várakozás kimerít.

## Brassai piaczi árfolyam.

Brassó, 1885 február hó 24-én.

|                              |       |            |         |
|------------------------------|-------|------------|---------|
| Román papírpénz à 20 frankos | 8.90  | vétel 8.96 | eladás. |
| ezüstpénz à 20               | 8.85  |            | 8.90    |
| Napoleon d'or (aranypénz)    | 8.78  |            | 9.80    |
| Török lira                   | 11.02 |            | 11.05   |
| Orosz imperial               | 10.01 |            | 10.03   |
| Aranypénz                    | 5.70  |            | 5.76    |
| Orosz papírrubel             | 129.— |            | 130.—   |

Felelős szerkesztő: Szterényi József.

Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

## Nagyon szép

## utczai lakás

a Klastrom-utczai 11-ik szám alatt lévő ujonan épült házban az első emeleten kiadó és azonnal átvehető. Értekezhetni

A. SCHWARZE és BARTHA szabó-üzletében.

(40) 2—3

**A Pain-Expeller!** Tizenöt év alatt ezen rég bevált házi szerrel csúsz, köcsvény, stb. nél elért szerencsés gyógyeredményeket kezeskednek arról, hogy egy beteg sem fogja megbánni, ha eme figyelmeztetés által egy kísérletet tetelére bíratott. A legtöbb családnál már készletben tartatik a valódi horgony-Pain-Expeller. — Ára ezen szigoruan szelid eredeti készítménynek igen mérsékelt, ugyanis palackonként 40 és 70 kr. nagyság szerint s a legtöbb gyógyszerárban készletben van. Hamisítvány kikerülése végett, tessék a gyári-jegyre »horgony«-ra figyelni. **Richter F. Ad. és társa, Bécs.** Főraktár Prágában az »arany orszlán« gyógyszer-tárban, Niklasplatz 7.

Szám 22.—1885.

## Árverési hirdetmény.

A brassói kir. járásbírósi végrehajtó részéről közhírre tétetik, miszerint a brassói kir. járásbírósnak 496./1885. számú végzése folytán **Vass József ellen 2280 frt** tőke s járuléka erejéig **Szöts János** részére bírósággal lefoglalt több rendbeli ingóságok, jelesül különféle posztó-s ruhanemű és házi butor 1500 frt 80 kr becsértékben Brassó helységben nevezett alperes üzletében (a Nagy-utczában) folyó évi február hó 28-ik napján 9 órakor délelőtt a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett nyilvános árverés útján el fognak adatni.

A lefoglalt ingóságok netaláni elsőbbségi igénylői figyelmeztetnek, hogy jogait alólírt kir. bírósági végrehajtónál az árverés kezdeteig szabályszerűen érvényesítsék, mert különben igényeik figyelmen kívül fognak hagyatni.

Brassó, 1885. február hó 16.

(42) 1—1

Langer Ede,  
kir. bírósági végrehajtó.

## Hirdetmény.

Miután a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur ő nagyméltósága a brassói kereskedelmi és iparkamara, és pedig mindkét — kereskedelmi és iparos — osztályban hiányzó három-három, tehát egyedül a brassói választójogosultak által megválasztandó beltag és három-három póttag pótválasztását elrendelte, az ezen pótválasztás vezetésével megbízott bizottság közhírré teszi, miszerint ezen választás

folyó évi márczius hó 24-én

délután 3 órától 6-ig a városi tanács-házban és pedig a kereskedőknek és iparosoknak külön-külön fog megtartatni.

Brassó város választójogosult kereskedői és iparosai a szavazatuk leadására azon megjegyzéssel hivatnak meg, miszerint minden választó a szavazatát személyesen szóval vagy írásban adhatja le.

A választójogosultak jogerőre emelkedett névjegyzéke a brassói kereskedelmi és iparkamara irodájában — Schobeln-

féle ház, főpiacz, 89. h. szám alatt — a választás napjáig a hivatalos órákban be tekinthető.

Kelt Brassóban, 1885-ik évi február hó 22-ik napján.

A választási bizottság elnöke  
(43) 1— Hessheimer A.

**HEDWIG JÁNOS**  
Zongora, pianino és  
harmónium raktára.  
**BRASSÓ,**  
Szentlélek-utca 136 sz. 6—6